

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 10 marca 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. po rozpatrzeniu wniosku z dnia 23 lutego 2015 roku odmówił wnioskodawcy W. C. prawa do emerytury. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że odmówiono wnioskodawcy prawa do emerytury, ponieważ do dnia 1 stycznia 1999 r. nie udowodnił 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie uwzględnił ubezpieczonemu do stażu w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia od 03 stycznia 1983 roku do 31 grudnia 1998 roku w Spółdzielni Mieszkaniowej w A., ponieważ w świadectwie pracy powołane stanowisko pracy „specjalisty w dziale (...) Zasobami Mieszkaniowymi, kierownika produkcji podstawowej oraz kierownika budowy” nie jest zgodne ze stanowiskiem wymienionym w wykazie stanowisk Zarządzenia Nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 01 sierpnia 1983 roku. Organ rentowy uznał wnioskodawcy za udowodniony ogólny staż pracy wynoszący 28 lat, 3 miesiące i 12 dni okresów składkowych i nieskładkowych oraz staż pracy w szczególnych warunkach wynoszący 6 lat 7 miesięcy i 16 dni. Nie uznano pracy wnioskodawcy w warunkach szczególnych w okresie od 03 stycznia 1983 roku do 31 grudnia 1998 roku na stanowisku specjalisty w dziale (...) Zasobami Mieszkaniowymi, kierownika produkcji podstawowej, oraz kierownika budowy

/decyzja – akt ZUS/

Odwołanie od powyższej decyzji złożył wnioskodawca reprezentowany przez adw. Ł. P. i wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie prawa do emerytury. Wniósł o uwzględnienie pracy w szczególnych warunkach w okresie od 01 sierpnia 1973 roku do 01 stycznia 1999 roku w Spółdzielni Mieszkaniowej w A.

/odwołanie – k. 2 –3 /

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania od powyższej decyzji. W uzasadnieniu przywołał argumentację podniesioną w zaskarżonej decyzji.

/odpowiedź na odwołanie – k. 16/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca W. C. urodził się (...)

/bezsporne/

W dniu 24 lutego 2015 roku ubezpieczony złożył wniosek o emeryturę.

/wniosek – k. 1 – akt ZUS/

Zaskarżoną decyzją z dnia 10 marca 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. po rozpatrzeniu wniosku z dnia 23 lutego 2015 roku odmówił wnioskodawcy W. C. prawa do emerytury. Nie uznano pracy wnioskodawcy w warunkach szczególnych w okresie od 03 stycznia 1983 roku do 31 grudnia 1998 roku na stanowisku specjalisty w dziale (...) Zasobami Mieszkaniowymi, kierownika produkcji podstawowej, oraz kierownika budowy (decyzja - akta ZUS-u /

W. C. był zatrudniony w okresie od 03 stycznia 1983 roku do 31 grudnia 1998 roku w Spółdzielni Mieszkaniowej w A. i zakład pracy wystawił mu świadectwo pracy w szczególnych warunkach, w którym wskazał, że podczas tego zatrudnienia świadczył pracę w szczególnych warunkach określoną w wykazie A dziale XIV poz 24 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych` w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze

/świadcstwo pracy w szczególnych warunkach – k. 10 akt ZUS/

Wnioskodawca w spornym okresie wykonywał prace w Spółdzielni na stanowisku specjalisty w D. (...) Zasobami Mieszkaniowymi, kierownika produkcji podstawowej oraz kierownika budowy. Był specjalistą do spraw technicznych dopóki nie przeszedł na budowę domków jednorodzinnych. W. był kierownikiem budowy domków jednorodzinnych. Odbierał i nadzorował budowy. Uczestniczył przy awariach, naprawach dachów, nadzorował te prace. Jako kierownik budowy wnioskodawca nadzorował budowę domków jednorodzinnych. Nadzorował także inne prace na budowie tj., prace elektryczne, stolarskie, dekarские także wszystkie konserwacje prac. Prace zbrojarzy, murarzy i cieśli. Wykonywał różne prace w warunkach szczególnych jak i nie szczególnych

/ zeznania wnioskodawcy; zeznania świadka M. D., Z. J., M. K. z dnia 02 grudnia 2015 roku /.

Ubezpieczony nie jest członkiem Otwartego Funduszu Emerytalnego.

/okoliczność bezsporna/

Wnioskodawca posiada staż pracy wynoszący 28 lat, 3 miesięcy i 12 dni okresów składkowych i nieskładkowych.

/wyliczenia akta ZUS/

Sąd ustalił powyższy stan faktyczny na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy, zeznań świadków.

Sąd dał wiarę zeznaniom świadków co do faktu, że ubezpieczony świadczył pracę w Spółdzielni Mieszkaniowej w A. w pełnym wymiarze czasu pracy. Jednakże na ich podstawie niemożliwym jest ustalenie, iż podczas zatrudnienia w w/w zakładzie pracy ubezpieczony świadczył pracę w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy polegającej na kontroli międzyoperacyjną, kontroli jakości produkcji i usług oraz dozoru na wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane były prace w szczególnych warunkach.

Z zeznań wnioskodawcy, a także świadków wynika, że wykonywał on także różne prace również nie związane z nadzorem pracy i kontrolą w warunkach szczególnych.

Dokument w postaci świadectwa pracy w szczególnych warunkach wystawiony przez zakład pracy na rzecz ubezpieczonego Sąd uznał za wiarygodny w tym znaczeniu, że został wystawiony przez pracodawcę i jego treść nie budzi wątpliwości co do autentyczności jednakże z jego treści oraz z ustaleń Sądu nie wynika, że ubezpieczony pracował w szczególnych warunkach przy kontroli międzyoperacyjnej, kontroli jakości produkcji i usług oraz dozoru inżyniersko – technicznego na wydziałach i oddziałach, w których jako podstawowe wykonywane były prace wymienione w wykazie, gdyż wnioskodawca wykonywał także inne prace.

Sąd Okręgowy ocenił i zważył, co następuje:

W świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

W myśl art. 184 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1440 z późn. zm.), ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy tj. w dniu 1 stycznia 1999 r. osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat – dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Zaś ust. 2 w/w przepisu stanowi, że emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Zgodnie z art. 27 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ubezpieczonym urodzonym przed 1 stycznia 1949 r. przysługuje emerytura, jeżeli spełnili łącznie następujące warunki: osiągnęli wiek emerytalny wynoszący co najmniej 65 lat (dla mężczyzn), oraz mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat (dla mężczyzn).

Stosownie do treści art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 roku, będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2 – 3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1.

Według treści § 3 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.) za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej „wymaganym okresem zatrudniania” uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia. Pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn;
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Powołany wykaz wskazuje wszystkie te prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego.

Odnosząc się do powyższej, zwrócić należy uwagę, iż w postępowaniu przed Sądem Pracy i Ubezpieczeń Społecznych regulacja § 2 ust. 2 rozporządzenia z 1983 roku, statuująca ograniczenia dowodowe, nie znajduje zastosowania. W postępowaniu przed tym sądem, według art. 473 k.p.c., nie stosuje się bowiem żadnych ograniczeń dowodowych, a więc każdy fakt może być dowodzony wszelkimi środkami, które sąd uzna za pożądane, a ich dopuszczenie za celowe.

Należy podkreślić, że nabycie prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym jest przywilejem w stosunku do nabywania emerytur w powszechnym wieku emerytalnym, przeto skorzystanie z tego prawa nie może podlegać uznaniu lub opierać się na wykładni rozszerzającej, ale powinno mieć oparcie w ustalonych okolicznościach faktycznych sprawy, które spełniają prawne wymagania zakwalifikowania określonej pracy jako zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

W orzecznictwie (por. np. wyrok z dnia 15 grudnia 1997 r., II UKN 417/97, OSNAPiUS 1998 nr 21, poz. 638) przyjmuje się, że nie korzysta z uprawnienia do emerytury w niższym wieku emerytalnym pracownik, który nie udowodnił, że wykonywał pracę w szczególnych warunkach w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku. Z rozważań zawartych w tym orzeczeniu należy wyprowadzić nadto wniosek, iż - ze względu na charakter omawianego świadczenia (wcześniejsza emerytura) - przepisy rozporządzenia należy wyklądać ściśle.

W przedmiotowym stanie faktycznym nie budzi wątpliwości fakt, iż wnioskodawca spełnia przesłanki ustawowe co do wieku oraz lat okresów składkowych i nieskładkowych. Jednak w ocenie Sądu wnioskodawca nie spełnia warunku co do posiadania 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Analiza treści wykazu A do powołanego rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku wskazuje, że prace takie jak przy kontroli międzyoperacyjnej, kontroli jakości produkcji i usług oraz dozoru inżynieryjno – technicznego na wydziałach i oddziałach, wymienione w wykazie w dziale XIV poz. 24 są pracami w szczególnych warunkach.

Podkreślić należy jednak, iż ustawodawca w obecnie obowiązujących przepisach celowo odszedł od szczegółowego określania stanowisk pracy, skupiając się na zakresach obowiązków, bowiem nazwy stanowisk pracy mogły być bardzo różne w zależności od zakładu pracy. Ponadto ustalano je często na długo przed wejściem w życie przepisów określających pracę w warunkach szczególnych. Z tej przyczyny Sąd ma nie tylko prawo, ale i obowiązek ustalać rzeczywisty zakres obowiązków, bez względu na nazwę stanowiska.

Dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy. Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze. Przy ustalaniu okresów pracy w szczególnych warunkach, wymaganych do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym, nie jest dopuszczalne zaliczanie innych równocześnie wykonywanych prac w ramach dobowej miary czasu pracy, które nie oddziaływały szkodliwie na organizm pracownika w stopniu powodującym wcześniejszą utratę zdolności do zatrudnienia i nie zostały wymienione w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia z dnia 10 kwietnia 2014 r., II UK 395/13, Lex Nr 1455235).

Jak słusznie zauważył Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 4 listopada 2008 roku (III AUa 3113/08, Lex nr 552003) „Świadcstwo pracy w warunkach szczególnych wydane pracownikowi przez pracodawcę stanowi domniemanie i podstawę do przyjęcia, iż okres pracy w nim podany jest okresem pracy w warunkach szczególnych, o którym mowa w art. 32 ust. 2 ustawy z 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W sytuacji, kiedy brak wymaganego świadectwa pracy w warunkach szczególnych wystawionego przez pracodawcę, Sąd może prowadzić postępowanie dowodowe zmierzające do ustalenia, czy praca wykonywana przez stronę, była wykonywana w warunkach wymaganych przepisami rozporządzenia, czy ubezpieczony zajmował któreś ze stanowisk pracy wymienionych w załącznikach nr 1 lub 2 do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.” Takie też postępowanie należy prowadzić, kiedy organ rentowy zakwestionuje fakty wskazane w tego rodzaju świadectwie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 sierpnia 2009 r., I UK 77/09, Lex nr 558288).

Stosownie do § 2 ust. 1 okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. W myśl § 2 ust. 2 okresy takiej pracy stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według określonego wzoru, lub świadectwie pracy.

Regulacja § 2, statuująca ograniczenia dowodowe i obowiązująca w postępowaniu przed organem rentowym, nie ma jednak zastosowania w postępowaniu odwoławczym przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych. W konsekwencji okoliczność i okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach sąd uprawniony jest ustalać także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia zakładu pracy, w tym zeznaniami świadków (por. uchwała Sądu Najwyższego z 27 maja 1985 r. sygn. III UZP 5/85, uchwała Sądu Najwyższego z 10 marca 1984 r. III UZP 6/84). Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na okoliczność pracy wykonywanej przez wnioskodawcę w szczególnych warunkach dopuścił dowód dokumentów, z zeznań świadków.

W ocenie Sądu Okręgowego, wykonywanie przez ubezpieczonego pracy w szczególnych warunkach w spornym okresie od 03 stycznia 1983 roku do 31 grudnia 1998 roku nie znajduje potwierdzenia w zebranych materiale dowodowym. Brak jest jakichkolwiek dowodów na to, że odwołujący pracował wyłącznie w szczególnych warunkach przy wykonywaniu prac dotyczących kontroli międzyoperacyjnej, kontroli jakości produkcji i usług oraz dozoru inżynieryjno – technicznego na wydziałach i oddziałach, w których jako podstawowe wykonywane były prace

wymienione w wykazie tj., m.in. prace zbrojarskie, betoniarskie. Nie wykonywał on stale i w pełnym wymiarze czasu pracy prac określonych w dziale XIV wykazie A poz 24 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku.

W tym miejscu zaakcentować należy, że zgodnie z art. 6 k.c. to na wnioskodawcy spoczywał ciężar dowodowy w niniejszej sprawie. Oparcie polskiej procedury cywilnej na zasadzie kontradyktoryjności jedynie w wyjątkowych przypadkach dozwala Sądowi na podjęcie czynności mających na celu pobudzenie inicjatywy stron, a zasadą w tym zakresie jest samodzielne dążenie uczestników postępowania do wykazania prawdziwości podnoszonych twierdzeń. Jeżeli twierdzenie istotne dla rozstrzygnięcia nie zostanie udowodnione, to o merytorycznym rozstrzygnięciu sprawy decyduje rozkład ciężaru dowodu. Zatem strona, na której spoczywa ciężar dowodu, ponosi ryzyko ujemnych skutków niedopełnienia swoich obowiązków w tym zakresie. Sąd Okręgowy uznał również, zgodnie z poglądem wyrażonym przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 17 grudnia 1996 roku, iż nie jest zarówno zobowiązany, jak i uprawniony do przeprowadzenia dochodzenia w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie ani też do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 232 k.p.c.). Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art. 3 k.p.c.), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.) spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne (patrz wyrok SN z dnia 17 grudnia 1996 roku, I CKU 45/96, OSNC 1997/6-7/76). Tymczasem wnioskodawca nie przedłożył w toku sprawy żadnych dowodów, które by świadczyły o tym, że praca którą wykonywał w spornych okresach w charakterze ślusarza narzędziowego była pracą wykonywaną stale i w pełnym wymiarze czasu w szczególnych warunkach. Nie jest możliwe ustalenie takiego charakteru pracy w spornych okresach wyłącznie na podstawie oświadczeń skarżącego oraz zeznań świadków.

Reasumując, w ocenie Sądu, w przedmiotowej sprawie z zebranego materiału dowodowego wynika jasno, iż wnioskodawca w spornym okresie nie wykonywał stale, a więc w sposób ciągły w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy czynności określonych w dziale XIV poz. 24 wykazu A rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.) określającego prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego.

Biorąc pod uwagę powołane przepisy stwierdzić należy, że pomimo iż wnioskodawca spełnił pozostałe przesłanki do przyznania emerytury, a mianowicie: wieku – na dzień złożenia wniosku o emeryturę ukończył 60 rok życia, posiadania co najmniej 25-letniego okresu składkowego i nieskładkowego oraz niebycia członkiem otwartego funduszu emerytalnego, ze względu na nieprzepracowanie wymaganego ustawowo okresu 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze emerytura wnioskodawcy nie przysługuje.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie.

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć wnioskodawcy.